

Fl. Sulphuris 3ſs.

Sal. Absinth. gr. xv.

Aq. Ruta,

Acet. Rosat. ana q. s. misce.

Sed de his plus satis. Candidus
lector plura legat ap. Deodatum
Panth. Hygiast. l. 3. c. 27. pag. 225.

226. 227. 228. 229. 231. 233. Item
Blochvvitium anatom. Sambuc.
Sect. 3. c. 19. pag. 137. Sect. 2. c. 1.
pag. 16. 17. 18. 19. 20. Item pag. 189.
& 190. Minsichtum. Sect. 13. de
confect. liquid. pag. 234. & 236.

P A R S XXV.
DE
VENENATIS.

C A P U T I.

DE
SERPENTUM PULVERE, VEL BEZOARDICO,
ANIMALI.

Innotescere nuper, vel ante pau-
cos annos cepit fama pulveris cu-
jusdam Alexiterici à colubrorum
nostratum carne elotâ, exsiccata &
tandem in Alcohol redactâ conflatî,
seu præparati, quem nonnulli præ-
fertim è Scholâ Paracelsicâ non so-
lâ pro summâ omnium Veneno-
rum corporaliû Panacea vendi-
tant, verû etiam specifico singula-
ri atque secreto pestiferâ Luis Alexi-
terio passim apud omnes procla-
mant; cuius vera, ac genuina præ-
paratio est. quæ sequitur. Serpen-
tis post excoriationem carnem e-
lectam cum corde & jecore exsic-

ca leniter, ut in pulverem teri possit
intestina cum cauda auferantur.

Alii hunc sequuntur præpa-
randi modum.

*R. Serpentem, excoriato mox exime
linguam, cor, Epar, abscinde caudam
& caput, carnem quoq; in ollâ novâ,
donec caro à Vertebra separari pos-
sit, spina torreatur, & pulverifetur;
torreatur similiter Cor, Epar, lingua,
contundantur, & cum pulvere spinæ
miscantur. Fiat pulvis.*

Alius Præparandi Modus.

*R. Serpentes, aut Viperas, M. Ma-
jo vel Junii principio, excluso Veneno
canvias*

exuvias deponere, Exime & abjice pinguedinem & caput detruncato. Corpus verò reliquum vino albo, cum myrrhâ effensificatâ elotum ad solem, vel locum quemcumq; calidum & arendum suspende. Hinc scinde in minutas particulas, atq; super cribrum vel seraceum ad perfumandum ritè colloca, suffimento ita parat.

R. Ligni Aloës elect. ℥j.

Stryacis calamic.

Gummi Benzoi ana ℥ij.

Perfumata jam in pulverē redige, cum costis simul, & in quamlibet unciam adde

Olei Cinamomi,

Garyophyll.

Nuc. Moschat. ana gut. jv.

Fiat pulvis Alexitericus excellens.

Dosis est ℥i. ad ℥j.

De

Bezoartico Animalî Composito.

R. Pulver. Serpentum, ℥ij.

Rad. Valeriana

Angelica,

Pimpinell.

Herb. Rurba an. ℥i.

M. F. Pulvis. Dosis à ℥i. ad ℥ij.

vel ultra.

De

Pulvere Viperino Alexipharmaco.

R. Pulver. Viperin. simpl. ℥ij.

Sacchar. albiss. ℥ij.

Sal. viperin. volatilis ℥st.

Stillatit. Myrrh.

Angelic.

Citr. corr. recent.

an. ℥st.

M. exactè. F. Pulvis subtilissimus, cujus Dosis à ℥i. ad ℥st. vel etiam urgente necessitate ad ℥i. in aq. aliquâ Alexipharmacâ. vid. Zuelfer. in animadv. Pharmacop. August.

VIRES & USUS.

Inprimis excellit contra Venena, quæ sui generis sunt, cum Extractis Bezoardicis, vel Theriacâ exhibitum. Idem in Peste, Pleuritide malignâ, in Hydrope, in Tabè, Phthisi ab actibus fluxionibus, valdè commendatur: Irem non parùm confert in affectibus curaneis, in Psorâ & ipsâ Leprâ. Inveniuntur equidem multi, qui ex adverso pulverem illum, tanquam infrugiferum atq; inefficacem, sanitatiq; hominum summe nocivum atq; perniciosum expiodunt, longeq; à Pharmaceuticâ proscribunt, suæq; causæ patrocinium acutis disputationibus quarunt: Sed ipsis non modò multorum doctissimorum Virorum Scripta authentica, contrarium statuëntia, illudq; firmis rationibus & argumentis approbantia: Verum etiam propria ipsorum Experientia, quæ hæcenus eorum, quæ de hoc pulvere dicuntur, luculentam feci

000 3

fidem

fidem, opponi potest. Siquidem Hartmannus scribit, se propriis oculis vidisse, à quodam experto Medico tribus diebus continuè intra corpus gravissima quædam Venena assumpta, eademq; paulò post sine omni noxâ, ab exhibito pulvere, cum magnâ adstantium admiratione, iterum expulsa fuisse. Ita Cunradus Kuntad memorat, se vidisse quendam adolescentem, qui biennio antè hunc pulverem sumferat, & ab eodem tempore semel atq; iterum, illum frustula aliquot Arsenici devorâsse citra ullam Velerudinis noxam. Idem quoq; Autor refert, Pragæ ante paucos annos, Rudolpho II. Imper. adhuc rerum potiente, duobus flagitiosissimis hominibus, ob perpetrata aliquot scelera ad mortem damnatis, uno eodemq; tempore, consensu Imper. Majest. utpote avidæ facere periculum pulveris colubrinî, parem dosin Arsenici sublimati exhibitam fuisse, à cujus deglutitione alteri confestim non solum faciei, totiusq; corporis intumescencia, sed & Epileptica convulsiones supervenere, cum aliis gravissimis accidentibus, quibus animadversis, sine mora certa quantitas dicti pulveris ex serpentibus confecti ipsi propinata fuit, è cujus sumptione paucò intervallo post, venenum devora-

tum, per Vomitum magno cum impetu rejecit, sicq; mortis periculum evasit. Alter verò, utpote hujus Alexipharmaci minimè particeps factus tribus horis post horribilibus symptomatibus excarnificatus, variisq; dolorum generibus toto corpore lancinatus, tandem miserabiliter expiravit. Et Quercetanus in Alexiac. l. 2. cap. 5. ita scribit: Illud insuper adjiciam, unicum serpentis pulverem esse præstantissimum, omnibus aliis postpositis, Alexiterium, sive res sit agenda cum quibus venenorum generibus assumptis, sive cum Pestibus, ut ab illis nos vindicemus, aut præservemus, sive cum omnibus morbis Epidemicis, ac Pestilentialibus. Idem in Pharmac. suâ: Hic pulvis pretiosus ex tam Venenosissimo animalâ educus superat quævis alia Alexipharmaca, sive eo utaris ad compositionem Theriacæ, sive exhibeas contra omnis generis Venena, vel exterius illata, vel in nobis genita. Hunc sequitur Angelus Baldus ita dicens in lib. de Viper. Illud mirum ex viperæ serpentis nece & ejus carne, ab omnibus gravioribus morbis & Venenis nos curari & in pristinum restitui. Item Ernestus Burgi gravius in Lampade Vitæ & mortis ita scribit: Pulvere serpentino si quis utatur, extra omnem Venenorum,

rum, cujuscunq; illa sint, ac pestilentia aleam, & periculum tutus erit.

Osvaldus Crollius in Basil. Chym. Alcohol serpentum, intus presumpum, Venenum omne ad cutim propellit.

NOTA:

Etiamsi non negandum, pulveri Serpentino vim quandam Alexiteriam convenire, siquidem à laudatis viris tam testata experiètia omninò non est de nihilo: attàmen in Peste & pestentialibus Febris eidem solùm confidere exitiosa credulitas est, Sicuti in Peste 1610. Hallæ Saxonum Unzerus lib. 2. de Peste. cap. 8. pag. 195. observavit, aliq; dudum animadverterunt.

Vide quoq; elegantem disquisitionem Zwölferi animadvers. in Pharmac. Aug. pag. 272. An illi, qui pulverem vel serpentum vel viperarum semel atq; iterum assumpsere, à moribus earum immunes sint, ut tutò manibus tractari possint?

De

ESSENTIA VIPERARUM

ITALORUM:

R. Jecinora & corda Viperarum
Num. 100.

exsiccata & contusa cum Spir. Vini rectific. ℞ 3. vel 4. digere. Extrahes. a. junctis distillationibus adde (ad ℞. j. Essentia) salis volatil. ℞j.

Fixi ℞ss.

Digere ut optimè uniantur, adhuc Menses uno atq; altero, & habebis summum quod à viperis sperari potest, experimentum.

De

SALE VOLATILI VIPERARUM GENUINO:

RARUM GENUINO:

R. Vipera exsiccata, concisa ac leviter contusa unà cum epate & corde q. v. illudq; cucurbita suo capitello munita, vel quod melius, retortæ vitreæ immisum, recipiente similiter amplo preposito, destilla aperto igne, servatis ignis gradibus, donec ultimò extrema flammarum violentiâ extitum, quod inest, expulsus sit.

Peractâ destillatione Sal volatile non solum in prolecto liquore dissolutam existit, sed undiq; etiam lateribus recipientis, variè figuratum adhærebit, quod cum dicto in fundo recipientis residente liquore eluendum, & ab oleo fetidissimo vel per tritorium, vel per chartam Emporeticam artificiosè separandum est, postmodum ab adhærente aquositate amarâ & fetidâ, per sublimationè in phiolâ oblongâ satis alta, in sabulum vel cineres collocandâ, apposito etiam capitello rostrato, cui vitrum recipiens parvum saltem adjunctum vel annexum sit, (ne humiditas unâ cum Sale ascendat) liberandum est. Sublimatione jam peractâ eximatur Sal ex super-

supernâ Phiolæ parte, & capitella, quod ipsum albisimum erit & acutissimum, penetrantissimiq; odoris, ac summæ volatilitatis, adeoq; nisi optimè in vitro cerâ probe obturato custodiatur, in auras brevi avolat.

VIRES & USUS.

Hoc Sal Viperinum summâ vires habet penetrandi, putredinem arcendi, obstructions viscerum referandi; hinc & egregiè confert in omnibus febribus tam malignis & contagiosis, quàm mitioribus, epilepsiâ & apoplexiâ &c.

Posset autem in quocunq; liquore modo ille non sit acidus propinari. Omnia enim acida naturam Salium volatiliem immutant; hinc adeò fit, ut eadem postea diversas non nihil edant operationes.

Sed cum ob odorem & saporem ingratum ea Salia delicatulis non nihil adferentur, tale vehiculum eligere necessum est, quod Salis saporem acutissimû demulcere, non tamen ejus virtutes infringere possit. E. cujus genere accommodatissimæ sunt emulsiones ex seminibus non-

nullis unctuosus, aut fructibus aut potius nucleis oleaginosus. Zvelfer, in animadv.

Dosis gr. vj. ad ℥ss.

Figitur eodem modo, quo Sal Volatile microcosmi, nisi quod loco Spiritus proprii Ollis fixi, qui paucus est in Viperis & ex capite mortuo modo consueto elicitur, sumatur Spiritus Salis communis.

Salis fixati Dosis est ℥ss. ℥j. in jusculo vel vino.

Cùm hîc inciderim in sermonem de serpentum pulvere, occasio hæc causam mihi præbet, ut contra ipsorum morsum, vel ictum hîc unum atque alterum Remedium retexam, publicoq; bono communicem.

1. Salis Fraxini drachm. ss. cum Aquâ Carduibenedicti intra corpus sumptâ, ad cutim venenum citò propellit, & hominem à serpente læsum à morte vindicat.

2. Quemadmodum Oleum Scorpionum, ictus Scorpionum curat: Ita quoq; illitus ejus contra serpentum ictus & morsus est certissimum & infallibile Remedium.

CAPUT II.

DE

EMPLASTRO ADVERSUS ICTUM SERPENTIS.

Recip.

Recip.

Terra è prato, vel horto à lapidibus benè mundata M^{ss}.

Ruta recentis minutissime incise.

M^{ss}. $\bar{z}$.
Misce, fiat Emplastrum loco laso imponendum. Scordium sive recens, sive aridum à vino potum serpentum Veneno adversatur.

VEL:

R. Costi amari,

Myrrha,

Rad. gentiane,

Aristoloch. longa.

Zedoarie an. drachm. $\bar{z}$.

Sem. Pastinacæ Sylvestris,

Anisi,

Ammios ana scrup. $\bar{z}$.

Gum. mastich,

Spice,

Piperis,

Ruta,

Croci, ana drachm. $\bar{z}$.

cum melle despumato

F. Electuarium. Et omninò omnia,

que Vipernarum moribus medentur, etiam Pastinacæ marinae moribus adhiberi possunt.

Veneno animalium maxime resistit sequens Electuarium.

R. Boli Armeni,

Terra Sigillata,

Baccar. lauri ana drachm. $\bar{z}$.

Coaguli Capreoli,

Velesus loco leporinè $\bar{z}$.

Myrrha,

Fol. Ruta ana $\bar{z}$ ss.

Cum melle despumato.

Fiat Electuarium, quod $\bar{z}$ ij. pondero

quotidiè semel egro exhibendum.

ALITER:

R. Rad. gentian.

Aristoloch. long.

Baccar. laur.

Myrrha ana $\bar{z}$ ij.

Costi amari,

Folior. Ruta ana $\bar{z}$ ij.

Spica $\bar{z}$ ij. Croci $\bar{z}$ ij.

Fiat pulvis, cum melle Electuarium.

Dosis $\bar{z}$ ij. vel $\bar{z}$ ij.

A somno, ne unà cum calore & spiritu somni tempore venenum à partibus exterioribus ad interiora trahatur, eger omninò advocandus.

VEL:

R. Pulv. Scorzonera,

Card. bened. ana $\bar{z}$ ss.

Tberiacæ, Mithridatii ana $\bar{z}$ ij.

Syrup. d. Scordio,

d. Card. bened. an. $\bar{z}$ ijss.

Salis Emxini,

Ruta ana $\bar{z}$ ss.

Troc. d. viperis $\bar{z}$ ss.

Dosis ab unc. $\bar{z}$ ad $\bar{z}$ vij.

Sic in ictu Venenatarum bestiarum folia recentia Sambuci illis laudantur, quod Venena attrahant, Pulnusque siccant.

In canum moribus eadem folia conensa, & illis speciatim commendat Dioscorides.

PPP

Georg.

Georg. Amovata Rob. Sambucii in aceto & Vino dissolvere, eodemq; locum istsu, vel morsu Venenatorum animalium lateratum fricare & eluere mandat, in tractatu de Panacea sua, pag. 21.

In istu Vesparum & apum adhibe pro libitu Oleum infusionis florum Sambuci, vel è baccarum arillis expressum, foliumq; super impone. Dorem mitigat, & ut brevi tumor subsidat, & evanescat, efficit.

Ad Venenum, quod à Vipenarum morsibus Corpori infligitur, inbibendum præter enumerata capio, jubet Diascordes Radicem Sambuci in Vino decoquere, & colaturâ bibere, Eadem Vires fructui cum Vino potu attribuit. Præstat hic & Vinum baccarum adhiberi: vel usurpentur Rob Sambuci simplex, & Antiloimicum cum priori parte atacta ℥ij. aut Extractum hujusdem simplex & Antiloimicum rotidem Scrupulis in Aq. fl. Sambuci sudorq; provocetur. In philtro, quo ad amorem conciliandum nefaria solent uti meretricula, aut aliis Venenatis propinatis aut assumptis, nihil præstantius est, quàm ut, quamprimum levissima suspicio oboritur, ea omnia, que vel ex esulentis, aut potulentis assumpta sunt, per Vomitum rejiciantur.

Exhibe ergo Olei infusionis florum, vel Core Sambuciane. ij. vel iij. in Aq. tepida, & Vomitum accelera.

Vel: R. Olei è Baccarum arillis expressi Coebloare mediocre propina in Cerevisiâ calefactâ. Hoc enim modo, quicquid Virulentum in Ventriculo subsisterit, feliciter excludetur, Venenorumq; corrosiva acrimonia attemperabitur. Repetatur, si opus fuerit. Quò factò postea sudorem prolicce, ut id, quod Venas jam subierit (humor enim quò malignior, eò penetrantior, ac instar fermenti totam massam sanguineam brevi permeat) per sudorem, evacuetur. Proderunt hic, quæ supra in pestilentibus part. 23. allata sunt, ut Rob simplex, & Antiloimicum, extracta eorundem &c. De quibus pro ratione ætatis ac Virium, quantum sufficit, in aq. destillatâ florum Sambuci, aliore convenienti liquore dissolutum exhibe.

Et cum raro malignitas Unâ vel alterâ vice odomerur, quin potius subdola servitutis specie, ac si jam evicta NATURÆ jussa capesseret, per caniculos, residuis inquinamentis, in Naturæ bona grassari, eademq; sensim, ac pedetentim sibi subigere præsternatq; fateat. Idcirco horum Alexiteriorum usus tam omnino intermittendus non est, sed potius aliquotq; continuandus, quo omnes Venenatæ ac malignæ impressionis reliquæ penitus è corpore extirpentur. Utilis est hic & talis Mixtura:

R. Con-

R. Conserv. fl. Sambuci.
 Borr. ag. an. q. plas.
 Miscantur. Exhibeatur inde indies
 Uncia dimidium, horâ unâ vel alterâ
 ante prandium, cochleareq; unum Sy-
 rupi de succo baccar. Sambuci super-
 bibatur.

Septimanatim quoq; drachmas duas
 Rob. Sambuci, vel simplicis, vel Anti-
 loemici in Aquasorum Sambuci ex-
 hibe, & sudorem in lecto, aut balneo
 prolice. Post sudorem ad calorem con-
 temperandum detur Cochleare unum,
 vel alterum Syrupi acetosi Sambucini.

A quibusdam sequens EX-
 PERIMENTUM LAU-
 DATUR,

R. Cortic. Medianorum Sambuci
 subtilissimè deorsum, & in umbra
 leniter exsiccatorum ℞. j. paulò plenio-
 rem, superaffunde Lactis Caprilli re-
 center multâ Mensuram dimidiam
 sesquilibra, vel circiter capacem, de-
 cog. lentè igne ad consumm. medietatis:
 de cujus colaturâ manè & Vespèri bi-
 batur.

Prædicatur omne Venenum à Me-
 repticibus, & aliis sceleratis homi-
 nionibus in cibo potuve, vel ante tri-
 ennium propinatum funditus extiro-
 paturum esse. Quod si primâ vice
 successum non persenserit ager, repe-
 tatur, nec dubium, quin tandem, Di-
 vinâ Voluntate & iuvante Gratiâ, e-
 ventus exoptatus sit subsequaturus.

P A R S XXVI.

DE

SPECIFICIS ARTHRI-
TICIS.

CAPUT I.

DE

ARTHRITIDE, EJUSQUE SPECIEBUS, PILULIS
 Polychrestis & Bolo Purgante.

Arthritis est instar matris, plures
 ex se generans natas: In specie
 Podagram, Chiragram & Ischia-
 ticam.

In Arthritide interdum est omniū

articulorum dolor, cum summa in-
 quietudine: In cæteris particulares
 dolores externam partem, manuum
 in Chiragra, Pedum in Podagra, co-
 xendicis in Ischiade infestant.

Pppz

Horum